

רקע למחזה:

המחזה מבוסס על מדרש חז"ל (שמות רבה נב, ג) ובו מסופר על רבי שמעון בר יוחאי ותלמידיו בארץ ישראל. הוא עוסק בבחירה בין עושר רוחני - לימוד התורה וקיום המצוות, לעושר גשמי.

משתתפים:

רבי שמעון בר יוחאי - עליו להיות עטור בגלימה וציצית גדולה, זקן מכובד וכיפה גדולה.
התלמיד העשיר - חלוק, ציצית גדולה, חגורה משמעותית, גלימה מכובדת, שק מטבעות?
מספר תלמידי רבי שמעון - תלבושת פשוטה הכוללת ציצית בחוץ וכיפה גדולה.
קריינית - חולצה לבנה מכופתרת, כפיון/עניבה, רמקול.

סצנה 1

(אולם בית מדרשו של רבי שמעון בר יוחאי.)

מסביב שולחן עומדת קבוצת תלמידים ומגילות/ ספרים עתיקים בידיהם, נשמע קול לימוד.
 התלמיד העשיר נכנס כשהוא לבוש בגדים מהודרים, וארנק תפוח בידו. התלמידים
 "הפשוטים" נראים מתלחשים ביניהם.

קריין:

ברוכים הבאים לבית מדרשו של רבי שמעון בר יוחאי, כאן יושבים תלמידיו והוגים בתורה יומם וליל.

הקשיבו ושמעו ספור מיוחד שארע:

מעשה באחד מתלמידיו של רבי שמעון בר יוחאי שיצא לחוץ לארץ. הוא עשה עסקים, וכשחזר לארץ ישראל היה עשיר מאוד וכיסו היו מלאים זהב.

תלמידי רבי שמעון עומדים במעגל, נראים מתלחשים ומסתודדים, מסתכלים בזווית עיניהם על התלמיד העשיר שהולך.

תלמיד א':

תראו אותו! איך התמלאו כיסיו! הם מלאים במטבעות זהב!

תלמיד ב' (בלחש):

הוא למד אתנו פעם... ועכשו הוא עשיר!

תלמיד ג':

ואנחנו? אנשים מרודים! בקשי יש לנו לחם לאכל ובגד ללבוש...

תלמיד א':

אולי נצא גם אֲנַחְנוּ לְחוּץ לָאָרֶץ? נַעֲבֹד, נִרְוִיחַ כֶּסֶף וְנִתְעַשֵּׂר...
וְאִזּוּ נוּכַל לְלַמֵּד תּוֹרָה כְּמוֹ שְׁצָרִיה, בְּלִי דְאָגוֹת!
כולם מהנהנים.

במהלך השיח בין התלמידים, רבי שמעון נכנס, הוא עומד מרחוק, שומע חלק מהדברים ומביט בתלמידיו.

רבי שמעון:

בְּנֵי, מִתָּר בְּבִקְר - בּוֹאוּ עִמִּי לְעֵמֶק "פְּנֵי מְרוֹם" שֶׁלִיד הָעִיר.
אֲנִי רוֹצֶה לְהִרְאוֹת לָכֶם דְּבַר מְעֻנָּו.
תלמידים (מבולבלים אך מצייתים):
כּוֹ, כּוֹ רַבִּי!

סצנה 2

הדרך אל הבקעה בעמק פני מרום, אבני דרך, שלט חץ המורה על הכיוון ללכת.
שיירה של תלמידים הולכת, מקלות הליכה בידיהם וכדי מים.

תלמיד א':

האם אֲתָם יוֹדְעִים לָאֵן רַבִּי שֶׁמַּעוֹן לוקח אותנו?

תלמיד ב':

לא, מְעֻנָּו לָאֵן אֲנִי הוֹלְכִים וְמָה הוּא יִגִּיד לָנוּ שָׁם!

תלמיד ג':

כְּנִרְאָה הוּא רוֹצֶה לְלַמְּדָנוּ דְּבַר חָשׁוּב, נִחֲיָה וְנִרְאָה...

סצנה 3

בקעה/שדה. אפשר לשים בד ירוק או חום על הרצפה, "ולהעלות" אותו על הקיר ליצירת מראה של בקעה.

מטבעות זהב רבות וגדולות להמשר הסצנה.

רבי שמעון בר יוחאי עומד במרכז, תלמידיו עומדים סביבו בחצי גורן.

קריין:

רַבִּי שֶׁמַּעוֹן בֵּר יוֹחָאי הִבִּין אֶת מַחְשְׁבוֹתֵיהֶם וְכִנּוּנוֹתֵיהֶם שֶׁל תַּלְמִידָיו. הוּא עָמַד יָחַד אִתָּם בְּבִקְעָה, רַבִּי שֶׁמַּעוֹן הָרִים אֶת יָדָיו לַשָּׁמַיִם וְהִתְפַּלֵּל לַהֵשֵׁם שְׁיִמְלֵא אֶת בִּקְשָׁתוֹ הַמִּיחָדָת.

רבי שמעון (קורא בקול):

בְּקֶעָה, בְּקֶעָה - הַמְלֵאִי דִינְרִי זָהָב!

(כעת נחשפים מטבעות זהב - אפשר פייטים, ניירות זהב, גזרי קרטון נוצץ. ניתן לעשות זאת על ידי הנחה של 2 שכבות אלבד חומות על הרצפה, וביניהם יהיו פזורים המטבעות.)
תלמידי רבי עקיבא המומים, תדהמה על פניהם.

תלמיד א':

זֶה... זֶה אֲמַתִּי? זֶה לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת!

תלמיד ב':

כָּל הַבְּקֶעָה מְלֵאָה בְּמַטְבְּעוֹת זָהָב!

רבי שמעון, בהתרגשות:

אִם זָהָב אַתֶּם מְבַקְּשִׁים, הֲרִי לָכֶם זָהָב!

מִי שָׂרוּצָה לְקַחַת, שְׂיָקַח!

אֲבָּהּ דָּעוּ! כָּל מִי שְׂנוֹטֵל עֲכָשׁוּ מִן הַזָּהָב הַזֶּה, נוֹטֵל מִן הַשָּׂכָר שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר לוֹ לְעֵתִיד לְבֹא.

התלמידים שותקים, מביטים בזהב, מסתכלים סביב על המטבעות שבעמק, אבל לא מושיטים יד.

תלמיד ג', בקול שקט:

אֲנִי... לֹא רוֹצֶה.

אֲנִי רוֹצֶה לְלַמֵּד תּוֹרָה...

תלמיד ב':

גַּם אֲנִי. לֹא אֶנְעֵם בְּמַטְבְּעוֹת הַזָּהָב. טוֹבָה לָנוּ הַתּוֹרָה - הַזָּהָב הָאֲמַתִּי.

קריינית:

לְאַחֵר דְּבַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, תִּלְמִידָיו לֹא הִרְגִּישׁוּ כָּל חֲשֵׁק לְקַחַת זָהָב וְלִהְיוֹת עֲשִׂירִים.
אֲרִי אֶחָד מֵהֶם לֹא הוֹשִׁיט אֶת יָדוֹ לְאוֹצַר הַמָּנָח לְכִנְיָהֶם. גַּם לְצֹאת לְחוּץ לְאֶרֶץ הֵם לֹא בְּקָשׁוּ עוֹד.
הִבִּינוּ הַתִּלְמִידִים שֶׁטוֹב לָהֶם לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה וְהַנִּצְחִית, מִהַתְעַסְקוֹת בְּעֵשֶׂר וּבִנְכָסִים שֵׁשׁ לָהֶם חֲשִׁיבוֹת רַק בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וְהַזָּהָב אֲשֶׁר בַּבְּקֶעָה, מִי יוֹדֵעַ?
אוֹלֵי הַתְּפִלָּל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי שִׁנִּית אֶל הַשֵּׁם, אַחֲרֵי שֶׁרָאָה שֶׁתִּלְמִידָיו חֲזְרוּ בְּתִשְׁבָּה.
הַזָּהָב נֶעְלַם, אֲבָל אֶת הַבְּקֶעָה, אֶכְשָׁר לְרֹאוֹת עַד עַצְם הַיּוֹם הַזֶּה...

גַּם הַיּוֹם! אֲנוּ, הַתִּלְמִידוֹת הַמִּתְחַנְכוֹת בְּרֶשֶׁת אֶהֱלִי יוֹסֵף יִצְחָק, לוֹמְדוֹת מִרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי וְתִלְמִידָיו, וְיוֹדְעוֹת מִהוּ הַדְּבָר הַחֲשׁוֹב בְּאַמֶּת. לַמּוֹדִי הַקֹּדֶשׁ שֶׁאֲנִיחֵנוּ לוֹמְדוֹת בְּבִית אוֹ בִּכְתָּה, יִלְכוּ אֲתָנוּ תְּמִיד וְיֹאִירוּ לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ. נִשְׁקִיעַ כּוֹחַ וּמֶרֶץ בְּלַמּוֹד הַתּוֹרָה וּבִקְיוֹם הַמִּצְוֹת, כִּי אֲנִיחֵנוּ יוֹדְעוֹת -

זוֹהִי הַהִשְׁקָעָה הַכִּי טוֹבָה וְהַכִּי חֲשׁוֹבָה!